

**M.A (SANSKRIT) SEMESTER - 3 (CBCS) Examination**  
**OCT/NOV-2025 (AS PER SYLLABUS YEAR JUNE-2024)**  
**Rupak: BhattNarayan Krut Venisanhar (Core (New-23))**

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

**Instructions:**

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ (અ) નીચે માંથી કોઈ પણ બે નો અનુવાદ કરો (૦૮)
1. રાજા - (સસ્મિતમ્)। इदं तदसकारणमम्बाया दुःशलायाश्च । पुत्रशोकादुत्तप्तस्य किरीटिनः प्रलपितैरेवमवस्था । अहो मुग्धत्वमबलानां नाम । अम्ब, कृतं विषादेन । वत्से दुःशले, अलमश्रुपातेन । कुतश्चायं तस्य धन-अयस्य प्रभावो दुर्योधनबाहुपरिघरक्षितस्य महारथजयद्रथस्य विपत्तिमुत्पादयितुम् ।
  2. यदिदं કવેર્મૃગરાજલક્ષ્મણો ભટ્ટનારાયણસ્ય કૃતિં વેણીસંહારનામકનાટકં પ્રયોક્તુમુદ્યતા વયમ્। તદત્ર કવિપરિશ્રમાનુરોધાદ્વા ઉદાત્તવસ્તુકથાગૌર-વાદ્વા નવનાટકદર્શનકુતુહલાદ્વા ભવન્દિરવધાનં દીયમાનમભ્યર્થયે ।ભાવ, ત્વર્યતામ્, ત્વર્યતામ્ । એતે સ્વલ્પાર્યવિદુરાજ્ઞયા પુરુષાઃ સકલમેવ શૈલૂષજનં વ્યાહરન્તિ ।
  3. કચ્ચુકી- તતઃ સ મહાત્મા દર્શિતવિશ્વરૂપતેજઃસમ્પાતમૂર્ચ્છિતમવધૂય કુરુકુલમચ્છિવિ રસન્નિવેશમનુપ્રાપ્તઃ કુમારમવિલમ્બિતં દ્રષ્ટુમિચ્છતિ । ભીમસેનઃ - (સોપહાસમ્) ।) કિં નામ દુરાત્મા સુયોધનો ભગવન્તં સંય-મિતુમિચ્છતિ । (આકાશે દત્તદૃષ્ટિઃ)।આઃદુરાત્મનકુરુકુલપાસુલ, એવમતિ-ક્રાન્તમયદિ ત્વયિ નિમિત્તમાત્રેણ પાણ્ડવક્રોધેન ભવિતવ્યમ્ ।સહદેવઃ - આર્ય, કિમસો દુરાત્મા સુયોધનહતકો વાસુદેવમપિ ભગવન્તં સ્વરૂપેણ ન જાનાતિ ।
  4. ભીમસેનઃ (સાટોપમ્) ।) વત્સ, एवं कृते कि भवति ? सहदेवः - आर्य, एवं कृते लोके तावत्स्वगोत्रक्षयाशङ्किः हृदयमाविष्कृतं भवति, कुरुराजस्य तावदसन्ध्यता तदैव प्रतिपादिता भवति । भीमसेनः - मूढ, सर्वमप्येतदनर्थकम् । कुरुराजस्य तावदसन्ध्यता तदैव प्रतिपादिता यदैवास्माभिरितो वनं गच्छन्दिः सर्वैरेव कुरुकुलस्य निधनं प्रतिज्ञातम् । लोकेऽपि च धार्तराष्ट्रकुलक्षयः किं लज्जाकरो भवताम् ।
- પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચે આપેલ કોઈ પણ બે પદોની સસંદર્ભ વ્યાખ્યા કરો (૦૬)
1. રક્તપ્રસાધિતભુવઃ ક્ષવિગ્રહાશ્ચ, સ્વસ્થા ભવન્તુ કુરુરાજસુતાઃ સમૃત્યાઃ ।
  2. તથાભૂતાં દૃષ્ટ્વા નૃપસદસિ પાન્નાલતનયાં વને વ્યાઘૈઃ સાર્દ્ધં સુચિરમુષિતં વલ્કલધરૈઃ । વિરાટસ્યાવાસે સ્થિતમનુચિતારમ્ભનિભૂતં ગુરુઃ સ્વેદં સ્થિત્રે મયિ ભજતિ નાદ્યાપિ કુરુષુ ॥
  3. એકોઽહં ભવતીસુતક્ષયકરો માતઃ કિયન્તોઽરયઃ સામ્યં કેવલમેતુ દૈવમધુના નિષ્પાણ્ડવા મેદિની ॥
  4. ઇન્દ્રપ્રસ્થં વૃકપ્રસ્થં જયન્તં વારણાવતમ્ । પ્રયચ્છ ચતુરો ગ્રામાન્કચ્છિદેકં ચ પન્થમમ્ ॥
- પ્રશ્ન-૨ ભટ્ટનારાયણનાં જીવન સમય અને કૃતિ વિષે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. (૧૪)  
અથવા
- પ્રશ્ન-૨ વેણીસંહારની કથા-વસ્તુ જણાવી તેની રસ-લક્ષી ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૩ વેણીસંહારનાં કર્ણ-અશ્વત્થામા કલહ પ્રસંગની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. (૧૪)  
અથવા
- પ્રશ્ન-૩ વેણીસંહારનો નાયક કોણ? યુક્તિ-પ્રયુક્તિ દ્વારા સિદ્ધ કરી વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૪ ભીમસેનનું પાત્રાલેખન કરી તેની વિસ્તૃત સમીક્ષા કરો. (૧૪)  
અથવા
- પ્રશ્ન-૪ વેણીસંહારમાં આવેખાએલ મુખ્ય સ્ત્રી-પાત્રો જણાવી, તેની યારિત્રિક વિશેષતા જણાવો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચે માંથી કોઈ પણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- 1) દૈવાયત્તં કુલે જન્મ મદાયત્તં તુ પૌરુષમ્ ।
  - 2) "ભાનુમતી"નું સ્વપ્ન
  - 3) "વેણીસંહાર"શીર્ષકની યથાર્થતા
  - 4) દુર્યોધનનું પાત્ર

\*\*\*\*\*